

**Załącznik
do uchwały Nr VI/29/07
Rady Miejskiej w Leżajsku
z dnia 23 kwietnia 2007r.**

M I E J S K I P R O G R A M

**Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych, Przeciwdziałaniu
Przemocy w Rodzinie i Narkomanii
w mieście Leżajsku na rok 2007**

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i narkomanii należy do zadań własnych gmin.

Zadania te określone są w ustawach:

- z dnia 26.10.1982 r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2002 Nr 147, poz. 1231 z późniejszymi zmianami)
- z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami)
- z dnia 29.09.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493)
- z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami)

Z przeprowadzanych badań wynika, że konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób nadużywających alkoholu, ale wpływają na całe społeczeństwa.

Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych takich jak:

- zakłócanie bezpieczeństwa publicznego,
- przestępczość,
- wypadki drogowe,
- przemoc w rodzinie,
- ubóstwo i bezrobocie,

Dlatego też działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i narkomanii są przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

Potwierdzeniem rangi problematyki związanej z przeciwdziałaniem alkoholizmowi jest przyjęty przez Radę Ministrów Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 - 2010

Z programu tego wynika, że niezbędne jest tworzenie warunków służących usprawnieniu działalności jednostek państwowych, stowarzyszeń i fundacji realizujących programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

We wrześniu 2005 r w Bukareszcie Światowa Organizacja Zdrowia przyjęła wytyczne do konstruowania polityki wobec alkoholu w Regionie Europejskim.

Dokument ten m.in. stanowi iż:

- każde państwo członkowskie ma prawo i obowiązek zapewnić wysoki poziom ochrony Obywateli przed szkodami związanymi z używaniem alkoholu,
- natura problemów alkoholowych wymaga dialogu i zaangażowania wielu stron tj podmiotów oficjalnych, handlowych i cywilnych,
- alkohol jest specyficznym produktem i nie może być traktowany tak samo jak inne dobra z uwagi na szkody związane z jego używaniem.

Z przytoczonego Narodowego Programu wynika, że głównym problemem alkoholowym w Polsce jest :używanie alkoholu przez młodzież. W roku 2006 nastąpił spadek ogólnego spożycia alkoholu w populacji 15 i 17 latków. Zwraca jednak uwagę wzrastająca liczba pijących alkohol dziewcząt i młodych kobiet. Konsumpcja alkoholu przez polską młodzież kształtuje się na średnim poziomie w porównaniu z resztą Europy.

Około 30 % nastolatków przyznaje się do regularnego spożywania alkoholu, tylko 4 % to abstynenci.

Z badań przeprowadzonych na zlecenie w Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że 16 % dorosłej populacji Polaków przekracza próg nadużywania alkoholu (spożywanie 10 litrów czystego 100 % alkoholu rocznie przez mężczyzn i 7,5 litra przez kobiety.

Wysoki wskaźnik wzrostu ryzykownie pijących wśród mężczyzn odnotowano wśród osób bezrobotnych.

W Polsce około 20 % pacjentów ostrych dyżurów to osoby nadużywające alkoholu.

W rodzinach z problemem alkoholowym tj. takich w których co najmniej jedna osoba pije w sposób szkodliwy dla niej i dla członków tej rodziny żyje 3 – 4 mln. osób w tym 1,5 – 2 mln. dzieci.

Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym często wymagają specjalistycznej terapii.

Życie w rodzinie z problemem alkoholowym jest związane zazwyczaj z niższym, statusem socjoekonomicznym, chronicznym stresem, ograniczonymi możliwościami wykształcenia i kariery zawodowej.

Należy sobie zadać pytanie jak na tle tych danych ogólnie krajowych kształtuje się sytuacja w naszym mieście.

Jak wynika z informacji uzyskanych z Prokuratury Rejonowej w Leżajsku, Komendy Powiatowej Policji i miejscowych szkół w roku 2006 mimo oznak pewnej poprawy zanotowano:

- 2 426 przypadków zakłócania ładu i porządku publicznego, w tym w miejscach publicznych 2 053 razy
- 198 interwencji domowych zgłoszonych i 999 razy w innych miejscach

W wyniku powyższych interwencji izolowano z miejsc publicznych 236 osób nietrzeźwych, w tym odkonwojowano (doprowadzono):

- 23 osoby do izby wytrzeźwień
- 88 osób do pomieszczeń policyjnych dla osób zatrzymanych
- 125 osób do miejsc stałego zamieszkania.

Zdaniem Komendy Powiatowej Policji w Leżajsku alkohol jest jednym z poważniejszych czynników kryminogennych. W roku 2006 popełnionych zostało 134 przestępstw dokonane pod wpływem alkoholu. Nietrzeźwi sprawcy dopuszczali się przede wszystkim przestępstw drogowych, a także byli sprawcami bójek i pobić oraz kradzieży i włamań.

Do Sadu Grodzkiego w Leżajsku skierowano 17 wniosków o ukaranie osób nietrzeźwych za wykroczenia związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego.

Za naruszenie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Policja skierowała 52 wniosków o ukaranie, w tym 2 za sprzedaż alkoholu osobom niepełnoletnim.

Ponadto funkcjonariusze Policji nałożyli 50 mandatów karnych za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych.

W roku 2006 zanotowano 47 przypadków przemocy w rodzinie, w 31 przypadkach sprawcami były osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu. W 9 przypadkach pokrzywdzonymi były dzieci w wieku do lat 13, a w 10 przypadkach w wieku od 13 – 18 lat.

W roku 2006 stwierdzono 211 przestępstw narkotykowych. Wśród stwierdzonych przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii należy wymienić udzielania narkotyków w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, udzielania narkotyków osobom małoletnim, posiadania narkotyków i uprawę marihuany.

Rodzice małoletnich podejrzanych o wyżej wymienione przestępstwa zostali poinstruowani przez funkcjonariuszy policji o sposobie postępowania i radzenia sobie z narkotyzującym się dzieckiem.

W roku 2006 nie było prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Leżajsku postępowań w sprawie przymusowego leczenia osób uzależnionych od alkoholu.

W roku 2006 z Poradni Leczenia Uzależnień w Leżajsku z terapii uzależnień od alkoholu korzystało 48 osób w tym 44 mężczyzn i 4 kobiety. Również opieką w Poradni objęto 5 kobiet współuzależnionych oraz udzielono konsultacji 3 osobom uzależnionym od narkotyków z terenu miasta Leżajskiego.

W celu przeciwdziałania zjawiskom patologicznym i zahamowania ich wzrostu, Rada Miejska w Leżajsku za najważniejsze uznaje następujące działania:

1. Prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin patologicznych (5 razy w tygodniu po 4 godziny dziennie) wg programu zatwierdzonego przez Burmistrza Miasta. Dzieci uczęszczające do świetlicy winny otrzymywać posiłki (podwieczorki). W pracy świetlicy należy uwzględnić włączanie dziecka w działania różnorodnych kół zainteresowań, grup rozwojowych w pozalekcyjne i pozaszkolne zajęcia, zgodnie z predyspozycjami i zainteresowaniami dziecka. Osoby prowadzące zajęcia w świetlicy powinny systematycznie uczestniczyć w organizowanych szkoleniach specjalistycznych.
Dla dzieci uczęszczających do świetlicy winny być organizowane wycieczki edukacyjne.
2. Realizacja w szkołach podstawowych i Gimnazjum Miejskim w Leżajsku programów edukacyjno – informacyjnych wpływających na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości z udziałem funkcjonariuszy Policji, psychologów, terapeutów uzależnień, uczniów, nauczycieli, wychowawców, pedagogów oraz rodziców (np.: – **Program „NOE”**, **„Trzeci elementarz - czyli**

program siedmiu kroków”, Żyj w trzeźwości i bez przemocy w rodzinie, „Spójrz inaczej”, „Zanim spróbujesz”, „Trzy koła” itd.).

3. Prowadzenie w szkołach zajęć korekcyjno – kompensacyjnych z dziećmi i młodzieżą z „**grupy ryzyka**”.
4. Prowadzenie w szkołach zajęć edukacyjno – informacyjnych dla rodziców w zakresie pomocy młodzieży w utrzymaniu abstynencji (np.: „**Szkoła dla rodziców i wychowawców**” itp.).
5. Organizowanie przez szkoły, placówki kulturalne i organizacje młodzieżowe imprez promujących krzewienie trzeźwości i abstynencji oraz zdrowego stylu życia (trzy imprezy w roku z udziałem m.in. liderów młodzieży szkolnej, harcerzy i wolontariuszy).
6. Organizowanie w leżajskich szkołach konkursów literackich, malarskich, plastycznych, dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i narkomanii, oraz wystaw pokonkursowych. Najciekawsze prace literackie winny być publikowane na łamach Biuletynu Miejskiego, a laureaci konkursów winni otrzymywać nagrody i wyróżnienia.
7. Zorganizowanie w szkołach szkoleń w zakresie wdrażania nowych procedur interwencyjnych wobec przemocy w rodzinie z udziałem przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji, Prokuratury Rejonowej, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Leżajsku i Miejskiej Komisji d/s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
8. Publikowanie w lokalnych mediach (Biuletyn Miejski, strona internetowa Urzędu Miejskiego, Telewizja Kablowa SATEL) regularnych informacji na temat procedury – „**Niebieskich kart**”, tak aby jak najwięcej osób dowiedziało się o ich istnieniu, oraz aby motywowało to odpowiednie służby do posługiwania się tą procedurą.
9. Dofinansowanie szkoleń i kursów służących podniesieniu kompetencji zainteresowanych służb w zakresie zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i narkomanii.
10. Dalsze funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Profilaktyki Uzależnień dysponującego tzw. „**telefonem interwencyjnym**” nr 242 62 55.
W Punkcie, który między innymi udzielać będzie bezpłatnych porad psychospołecznych i prawnych osobom uzależnionym od alkoholu i członkom ich rodzin, osobom dotkniętym przemocą oraz mającym kontakt z narkotykami pełnione będą następujące dyżury:
a/ tzw. specjalistyczne (przez zespół w składzie: specjalista terapii uzależnień, psycholog i prawnik) przynajmniej raz w miesiącu w godzinach popołudniowych (każdy pierwszy poniedziałek miesiąca)
Dyżurujący poza udzielaniem porad diagnozować winni sytuację całej rodziny tj. ustalać jakie dysfunkcje występują w danej rodzinie np.: przemoc, zaniedbywanie dzieci, pijące nastolatki. Dyżurujący planować będą pomoc dla wszystkich członków rodziny.
b/ dyżury w pozostałe poniedziałki miesiąca (przynajmniej trzy) w godzinach popołudniowych prowadzone przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych specjalistów.
Punkt Konsultacyjny winien współpracować z placówkami leczenia odwykowego, a zwłaszcza Poradni Leczenia Uzależnień w Leżajsku.
11. Doposażenie Punktu w profesjonalne materiały edukacyjno - informacyjne (programy na kasetach video, książki, broszury, informatory, ulotki i plakaty), które winny być wykorzystane do realizacji niniejszego programu i udostępniane na miejscu osobom zainteresowanym.
12. Rozszerzanie informacji o działalności Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego d/s Profilaktyki Uzależnień, mieszczącego się w budynku MCK w Leżajsku o możliwościach uzyskiwania bezpłatnych porad specjalistycznych udzielanych przez prawnika, wykwalifikowanego terapeutę uzależnień i psychologa

13. Wdrażanie przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy rodzinnych, oraz pielęgniarki metod w zakresie wczesnego rozpoznawania i tzw „*krótkiej interwencji*” między innymi przez prowadzenie u pacjentów badań przesiewowych (np.: test „AUDIT”) i czynności interwencyjnych.
14. Udział miasta w „**VI edycji ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”** organizowanej pod patronatem Ministra Edukacji Narodowej. Kampania ta jest programem edukacyjnym adresowanym do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.
15. Wspieranie organizowania różnorodnych form spędzania wolnego czasu, rozwijania zamiłowań i zainteresowań, oraz wzbogacanie pozalekcyjnej oferty dla dzieci i młodzieży (pozalekcyjne zajęcia sportowe, zespoły i kluby zainteresowań itp.).
16. Wspieranie działalności Izby Wytrzeźwień w Rzeszowie w zakresie realizacji dodatkowych programów profilaktycznych skierowanych do osób zatrzymanych w Izbie (np.: rozmowy interwencyjno – motywujące z zatrzymanymi sprawcami przemocy domowej).
17. Organizowanie przez szkoły, MCK, organizacje sportowe imprez rozrywkowych i rekreacyjno - sportowych dla młodzieży (np.: w ramach obchodów Dni Leżajska, Dnia Dziecka, oraz przy innych okazjach).
18. Dofinansowanie udziału członków lokalnej koalicji profilaktycznej w szkoleniach i kursach służących podniesieniu kompetencji w zakresie zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i narkomanii
19. Organizowanie badań i sondaży lokalnych, diagnoz i ekspertyz pozwalających ocenić aktualny stan problemów alkoholowych i narkomanii.
20. Zorganizowanie w Miejskim Centrum Kultury choinki noworocznej dla 100 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym wytypowanych przez MOPS i pedagogów szkolnych.
21. Dofinansowanie kosztu pobytu 30 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych na 10 dniowym obozie wypoczynkowo - terapeutycznym w okresie wakacji szkolnych.
22. Miejska Komisja d/s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinna odbywać regularne posiedzenia (przynajmniej raz w kwartale) i realizować swój program działania obejmujący zadania wynikające z ustawy z dnia 26.10.1982 r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2007
Wysokość wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Komisji wynosić będzie **60 zł** za jedno posiedzenie, natomiast wysokość wynagrodzenia ryczałtowego Przewodniczącego Komisji wynosić będzie 150 zł (brutto) miesięcznie.
23. Członkowie Miejskiej Komisji d/s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i osoby współpracujące z Komisją, a zwłaszcza pedagodzy i terapeuci uzależnień winni uczestniczyć w organizowanych kursach i szkoleniach specjalistycznych.
24. Komisja powinna prowadzić rozmowy profilaktyczno – ostrzegawcze z osobami uzależnionymi od alkoholu i narkotyków, celem wstępnego motywowania ich do poddania się terapii odwykowej.
25. Współdziałanie Miejskiej Komisji d/s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z ZOZ i instytucjami powiatowymi w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków.
26. Przeciwdziałanie nietrzeźwości kierowców, które stwarza zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców, obniża poziom bezpieczeństwa i poczucia braku respektu dla prawa poprzez

publikowanie w mediach lokalnych materiałów związanych zagrożeniami stwarzanymi przez to negatywne zjawisko.

27. Współpraca władz samorządowych miasta Leżajska i Miejskiej Komisji z Ośrodkami Szkolenia Kierowców w zakresie włączania do programów szkolenia kandydatów na kierowców problematyki alkoholowej, oraz dystrybucji wśród szkolonych materiałów edukacyjnych. Dystrybucją tych materiałów winny być objęte również osoby posiadające już prawo jazdy.
28. Rozszerzenie współpracy z Komendą Powiatową Policji w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości i wspomaganie Policji w tym zakresie np.: zakup alkomatów, dostarczenie materiałów edukacyjnych dla kierowców.
29. Zwiększenie częstotliwości interwencji funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej w sytuacjach spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
30. Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na organizowanych imprezach masowych.
31. Zorganizowanie narad i spotkań z udziałem przedstawicieli instytucji stykających się na co dzień z różnymi formami problemów alkoholowych (służba zdrowia, pomoc społeczna, Prokuratura, Caritas, dyrektorzy szkół, pedagodzy szkolni, psycholodzy oraz przedstawiciele mediów lokalnych, handlu, klubów i organizacji sportowych) dot. profilaktyki uzależnień, przemocy w rodzinie, społecznych kosztów używania alkoholu i narkotyków oraz stworzenia **lokalnej koalicji profilaktycznej**
32. Zorganizowanie kursów i szkoleń młodzieży szkolnej, rodziców i pedagogów w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
33. Publikowanie w mediach lokalnych artykułów dotyczących przeciwdziałania narkomanii.
34. Systematyczne publikowanie w lokalnych mediach („Biuletyn Miejski”, Telewizja kablowa SATEL), informacji i materiałów dot. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oraz narkomanii, szkodliwości nadużywania alkoholu, palenia tytoniu i używania substancji psychoaktywnych. Ukazywania problemów przestępczości związanej z alkoholem i narkoanią.
W Biuletynie Miejskim należy wprowadzić stałą rubrykę poświęconą tej problematyce.
35. Współdziałanie Miejskiej Komisji d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z Prokuraturą w Leżajsku w zakresie zwalczania reklamy alkoholu.
36. Przeprowadzanie okresowych kontroli przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi przez podmioty posiadające zezwolenia na sprzedaż tych napojów. W trakcie kontroli szczególna uwaga powinna być zwrócona na przestrzeganie przepisów dotyczących zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom niepełnoletnim. W skład zespołu kontrolnego powinni wchodzić między innymi upoważnieni przedstawiciele Miejskiej Komisji d/s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straży Miejskiej i Komendy Powiatowej Policji w Leżajsku.
Zespół kontrolny winien przedkładać protokoły z przeprowadzonych kontroli wraz ze stosownymi wnioskami Burmistrzowi Leżajska.
37. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wychowania w trzeźwości i abstynencji.
38. Dofinansowanie realizacji zadań objętych Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2007 r. przez instytucje, stowarzyszenia i osoby fizyczne.
39. W celu zapewnienia skutecznej realizacji niniejszego Programu winna być zacieśniona współpraca i współdziałanie Miejskiej Komisji d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z

ZOZ, Poradnią Leczenia Uzależnień, służbami Starostwa Powiatowego, Sądem Rejonowym, Prokuraturą Rejonową, Powiatową Komendą Policji, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, Parafiami Kościoła Rzym.-Kat. w Leżajsku, wszystkimi typami szkół, MOPS, Klubem sportowym „POGOŃ”, MCK ,Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, Spółdzielnią Mieszkaniową w Leżajsku, Komendą ZHP, jednostkami upowszechniania kultury i organizacjami sportowymi w zakresie profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i narkomanii, oraz promocji zdrowia i trzeźwych obyczajów.

40. Niniejszy program winien być wydany w formie broszurowej i upowszechniony w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie miasta.
41. Na realizację zadań przewidzianych w niniejszym programie przeznacza się środki finansowe w wysokości 285 tys. złotych pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym 15.000 zł na przeciwdziałanie narkomanii.
42. Integralną część Miejskiego Programu stanowi preliminarz wydatków przewidzianych na realizację zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i narkomanii.
43. Koordynatorem niniejszego Programu będzie Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki Uzależnień w ścisłej współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.